

REFERAT Miljø- og Trafikudvalget 2022-25 d. 16-09-2024

Mødedato Mandag d. 16. september 2024 kl. 18:45

Mødested Udvalgsværelse 1

Indholdsfortegnelse

Meddelelser.....	3
Årsrapport om klimatilpasning 2024.....	5
Forslag til beslutning fra kommunalbestyrelsesmedlemmerne Carina Høedt og Merete Hildebrandt, Rolighedsvej Bycampus - bevilling af midler knyttet til anlæg af den nye park.....	7 9
Forslag til beslutning fra kommunalbestyrelsesmedlem Carina Høedt og Anders Storgaard og 2. vic	14
Forslag til beslutning fra kommunalbestyrelsesmedlemmerne Carina Høedt, Merete Winther Hildet	16
Forslag til beslutning fra kommunalbestyrelsesmedlem Anders Storgaard, rådmand Nikolaj Bøgh o	18
Udmøntning af pulje til grønne tiltag, mere bynatur og klima 2024.....	21
Godkendelse af klimatilpasningsprojekt for Borgmester Godskesens Plads.....	26
Orientering om konservering af Georg Jakobsens freskoudsmykning og restaurering af kuppelsalen	28
Beslutning om plantning af træer på Bogøvej.....	30
Beslutning om etablering af Miyawakiskov ved Søndre Fasanvej 34.....	31

Punkt 119: Meddelelser

00.22.04-P35-1-24

Sagsfremstilling

a. EU Tree Tag: Oplysninger på otte udvalgte træer for at gøre opmærksom på fordelene ved træer

Forvaltningen er blevet kontaktet af firmaet Grønt Aftryk/I-Tree Danmark om en EU TreeTag kampagne. Den 19. september opsættes TreeTag skilte på tværs af hele Europa med information om træers økosystemtjenester for at gøre opmærksom på træer og deres fordele. Et eksempel på skilt er vedlagt som bilag. Kampagnen er gratis for kommunen, idet kommunen dog skal opsætte skiltene. Det er forvaltningens vurdering, at skiltene kan give en værdifuld information omkring træer og taler ind i formidlingen omkring bynatur og biodiversitet. Forvaltningen bakker derfor op om kampagnen. Der vil derfor den 19. september blive hængt skilte op på otte træer rundt omkring i byen, og de vil hænge der to uger frem. Der er udvalgt særlige træsorter samt placeringer, hvor der færdes mange mennesker, så flest mulige får kampagnen at se. Det er f.eks. træer ved grønne områder som kirkegårde og legepladser, vejtræer og ved en skole. Der er vedlagt eksempel på et skilt.

Miljø- og Trafikudvalget tog meddelelsen til efterretning.

b. Beskæring og fældning af to store træer ved Andebakkesøen

Forvaltningen vil i slutningen af september fælde og beskære to træer ved Andebakkesøen. Træerne har været fulgt ekstra tæt i flere sæsoner, da de har vist tegn på svækkelse. Det drejer sig om et stort pæretræ placeret på østsiden af søen og om den store poppel, der er placeret i det nordvestlige hjørne af søen. Se vedlagte billede. Pæretræet har tidligere tabt flere større grene, og dets rødder har ved kraftigt blæst vist tegn på ikke at have ordentligt fæste. Der ses nu flere tørre grene i kronen og større områder, som taber barken. Forvaltningen vurderer derfor, at det ikke er sikkert at have træet stående. Der er i poplen konstateret udbredt angreb af svamp i den af de tre hovedstammer, der vender mod udeserveringen hos Café Svejk. Den ene af hovedstammerne bør derfor fjernes. Det er forvaltningens vurdering, at træet kan gøres sikkert ved at fjerne halvdelen af kronen. Forvaltningen bestræber sig altid på at beskære og fælde så store træer i september af hensyn til flagermus og andre dyr. Begge træer er tidligere blevet beskåret, og ud fra de erfaringer, vurderes det ikke, at træerne huser flagermus.

Miljø- og Trafikudvalget tog meddelelsen til efterretning.

c. Høring over 'Udkast til forslag til lov om ændring af lov om godskørsel, lov om offentlige veje m.v. og lov om private fællesveje (Opgavebortfald på Transportministeriets område)'

Transportministeriet forventer i den kommende folketingssamling at fremsætte et lovforslag om godskørselsområdet og vejområdet som led i regeringens initiativ om politisk prioriteret opgavebortfald, der skal dæmme op for udviklingen og begrænse stigningen i antallet af statslige årsværk. Lovændringen forventes at træde i kraft den 1. januar 2025. Lovforslaget er sendt i høring med høringsfrist d. 1. oktober 2024. Umiddelbart giver lovforslaget ikke anledning til bemærkninger, idet det ikke vurderes, at ville have konsekvenser for kommunen.

Lovforslaget medfører en ophævelse af den nationale tilladelsesordning for godskørsel med varebiler. Det betyder, at varebiler ikke længere skal have en godskørselstilladelse, men at kravet fastholdes for lastbiler. Det vurderes, at dette kan have som konsekvens, at antallet af varebiler kan stige og samtidig reducere antallet af lastbiler i mindre grad. Det vurderes ikke, at det vil have negative konsekvenser for Frederiksberg Kommune. Der sker samtidig en formel nedlæggelse af Vejtransportrådet. Dette har ikke konsekvenser for Frederiksberg Kommune.

I dag kan ansøgere klage over kommunernes afgørelser i forhold til lov om offentlige veje m.v. og lov om private fællesveje. Med lovforslaget ophæves rekursadgangen, så visse af kommunalbestyrelsernes afgørelser ikke kan påklages. Der er blandt andet tale om afgørelser, der regulerer ikke-trafikale dispositioner om råden over det offentlige vejareal og private fællesveje samt lovliggørelse af ulovlige forhold. Konkret betyder det, at afgørelser om adgangsveje, råden over vejareal, fjernelse af udlejningscykler og -løbehjul, overfladevand til vej, faste genstande over vej og beplantning mod vej ikke længere vil kunne påklages. Det bemærkes hertil, at der kun er ganske få afgørelser på området, der i dag påklages til Vejdirektoratet, hvorfor ændringen ikke vil have konsekvenser for Frederiksberg Kommune. Forvaltningen vil i et høringssvar oplyse dette til Transportministeriet.

Miljø- og Trafikudvalget tog meddelelsen til efterretning.

d. Orientering om seneste opgørelse af bilparken

Frederiksberg Kommune får halvårligt udarbejdet en opgørelse af bilparken på Frederiksberg. Den seneste opgørelse er vedhæftet som bilag. Overordnet viser opgørelsen, at antallet af biler på Frederiksberg fortsætter med at ligge nogenlunde

stabil, og at andelen af rene elbiler fortsat stiger - særligt andelen af elbiler i nyregistreringer.

Miljø- og Trafikudvalget tog meddelelsen til efterretning.

e. Orientering om udsættelse af udmøntning af beslutning om ændring af skiltning ved ladepladser

På baggrund af møde mellem udvalgsformanden, næstformand og GreenMobility vil forvaltningen forelægge en ny sag om ændring af skiltning ved ladestanderer for udvalget. Som følge heraf, vil udmøntningen af beslutningen af 3. juni 2024 i sag om ændring af skiltning ved ladepladser afvente, indtil den nye sag har været forelagt.

Miljø- og Trafikudvalget tog meddelelsen til efterretning.

f. Besigtigelsestur om bynatur og biodiversitet den 23. september kl. 09-10

Udvalget inviteres til besigtigelsestur den 23. september kl. 09.00. På turen vil vi besøge udvalgte projekter, som er blevet til med afsæt i Frederiksberg Kommunes Strategi for Bynatur og Biodiversitet. Da projekterne ligger spredt i byen, og programmet derfor bliver lidt presset, starter turen i anlægget ved Solbjerg Parkkirkegård, indgangen ved Nordre Fasanvej, i stedet for ved Frederiksberg Rådhus. Turen foregår på cykel, så vi kan nå at se flere forskellige projekter. Turens program er som følger:

Mødested: Solbjerg Parkkirkegård, indgangen ved Nordre Fasanvej kl. 09.00

Troels Lunds Vej kl. 09:25

Anlægget ved Flintholm Kirke kl. 09:45

Som ønsket af udvalget er Det Grønne Råds medlemmer også inviteret med på turen.

Miljø- og Trafikudvalget tog meddelelsen til efterretning.

Bilag

- a. EU Tree Tag Eksempel på skilt til oplysning om træ
- b. Billede af træer ved Andedammen, der skal fældes
- d. Bilbestanden på Frederiksberg

Punkt 120: Årsrapport om klimatilpasning 2024

00.16.00-A00-2-24

Resume

Miljø- og Trafikudvalget får med denne sag forelagt "Årsrapport for klimatilpasning 2024" til godkendelse. Rapporten indeholder en gennemgang af de indsatsområder og projekter, der er blevet arbejdet med inden for klimatilpasnings- og spildevandsområdet på Frederiksberg det seneste år.

Beslutning

Miljø- og Trafikudvalget godkendte Årsrapporten for Klimatilpasning 2024.

Indstilling

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,

at Årsrapporten for Klimatilpasning 2024 godkendes.

Sagsfremstilling

Årsrapport for Klimatilpasning 2024 redegør for det samlede arbejde, som i årets løb er udført med henblik på at nå de politiske mål på området. Det fremgår også af rapporten, hvordan klimatilpasningsindsatsen påtænkes gennemført i det kommende år. Rapporten anvendes af både interne og eksterne interessenter. Årsrapporten er forelagt og drøftet på et fællesmøde for Miljø- og Trafikudvalget og Frederiksberg Forsynings Bestyrelse den 16. september 2024. Nedenfor er en kort gennemgang af rapportens afsnit:

Status for klimatilpasning

Der er anlagt 48 klimatilpasningsprojekter med fokus på at mindske risikoen for skadesvoldene oversvømmelser mest muligt. I projekterne tilstræbes det at opnå merværdier fx med øget biodiversitet og forbedrede byrum. Projekterne er fordelt over hele byen.

Frederiksberg klimatilpasses til mere vand, mere varme og ændrede vindforhold

Frederiksberg skal være robust over for klimaforandringerne. Der etableres derfor gennem klimatilpasningsprojekter et omfattende et regnvandsystem. Varmeø-effekten mindskes, og tørkeperioder håndteres via forskellige tiltag bl.a. med genanvendelse af regnvand. Ligeledes følges betydningen af ændrede vindforhold via lokale vejstationer.

Regnvandsplan 2024 og bæredygtighed

Kommunalbestyrelsen godkendte på møde den 27. maj 2024 Regnvandsplan 2024. I planen fastsættes nye mål, hvor klimatilpasningen er nedgraderet væsentligt fra at skulle håndtere en 100-års regnhændelse til at skulle håndtere en 10-års regnhændelse. Årsagen er ændret lovgivning, hvor Frederiksberg Forsynings muligheder for at takstfinansiere klimatilpasningen er forringet. Med Regnvandsplan 2024 sættes nye overordnede rammer for, hvordan bæredygtighed og klimatilpasning sammentænkes. Bæredygtighed indtænkes helt fra start i den tidlige planlægningsfase, hvor muligheden for indflydelse er størst. Det drejer sig fx om at nedbringe CO₂-aftrykket i klimatilpasningsprojekterne.

Klimatilpasningsprojekter skal udnyttes til fulde via sensorer

I dag udnyttes kapaciteten i klimatilpasningsprojekterne ikke optimalt, men det kan data fra sensorer i projekterne ændre på. Ved at måle på vandstanden kan anlæggene styres intelligent alt afhængigt af vejrforholdene. Når det regner, tilbageholdes regnvandet, indtil der igen er plads i kloakken, og ved varsling af skybrud tømmes anlæggene, så der er plads til regnvandet. I tørrere perioder tilbageholdes regnvandet til genanvendelse, herunder fx til vanding.

Projekter anlagt i 2023-24 og kommende anlægsprojekter i 2024-2025

Der er anlagt to klimatilpasningsprojekter i 2023, herunder projektet i J.O. Kraghs Park med ny legeplads og Frydendalsvej, hvor der er anlagt et underjordisk magasin og plantet træer, der får vand direkte fra volumenet. I 2024 færdiganlægges 7 projekter ifølge rækkefølgeplanen, som er godkendt af det daværende Miljø-, Bynatur og Mobilitetsudvalget på møde den 13. juni 2022. Det er bl.a. projektet på Betty Nansens Allé med nye vejbede og underjordiske magasiner i genbrugsplast, der har lavere CO₂-aftryk.

By-, Kultur- og Miljøområdets vurdering

By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer, at det seneste års arbejde med klimatilpasning på Frederiksberg bringer kommunen et skridt tættere på at opnå de politiske målsætninger for området. Der er i 2027 planlagt, at der skal være

anlagt projekter, som tilsammen kan tilbageholde ca. 107.000 m³ vand. På nuværende tidspunkt er lidt over halvdelen af projekterne anlagt. Projekterne håndterer til sammen ca. 56.000 m³ vand på Frederiksberg.

Økonomi

Ingen økonomiske konsekvenser som følge af denne sag.

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Miljø- og Trafikudvalget

Bilag

Årsrapport klimatilpasning 2024

Punkt 121: Forslag til beslutning fra kommunalbestyrelsesmedlemmerne Carina Høedt og Merete Hildebrandt, rådmand Alexandra Dessoy og 2. viceborgmester Michael Brautsch om fornyelse af byrummet ved Forum-metrostation/Tine Brylds Plads til en tryk og grøn plads

05.01.00-G01-12-24

Resume

Med denne sag skal der tages stilling til beslutningsforslag om, at der skal ske en fornyelse af byrummet Tine Brylds Plads ved udskiftning og evt. supplerende af belysningen på pladsen, idet forslaget til begrønning af pladsen er behandlet i sag nr. 126. På baggrund af det fornyede forslag har forvaltningen afsøgt mulighederne for de tiltag, der er i forslaget.

Beslutning

Miljø- og Trafikudvalget udsatte sagen til efter 2. behandling af Budget 2025 den 7. oktober.

Indstilling

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,

1. at det besluttet, hvorvidt udskiftningen af belysningen på pladsen skal fremrykkes fra 2028/2029,
2. at det, under hensyntagen til beslutningen i sag nr. 128 "Udmøntning af pulje til grønne tiltag, mere bynatur og klima 2024", besluttet, hvorvidt der skal arbejdes videre med en supplerende af belysningen på pladsen - og
3. at orienteringen om begrønningen af buslæskærmen på pladsen tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen oversendte den 26. februar 2024 følgende forslag fra kommunalbestyrelsesmedlemmerne Carina Høedt og Merete Hildebrandt, rådmand Alexandra Dessoy og 2. viceborgmester Michael Brautsch om fornyelse af byrummet ved Forum-metrostation/Tine Brylds Plads til en tryk og grøn plads.

"Baggrund:

Udover det grønne område ved Julius Thomsens Plads og to terrorhæmmende kummer foran nedgangen til metrostationen, er der mere gråt end grønt for øjet i kvarteret. Pladsen bør kunne udnyttes bedre og til gavn for borgerne.

Forslag om fornyelse af byrummet ved Forum-metrostation / Tine Brylds Plads

Det Konservative Folkeparti foreslår en forskønnelse af pladsen oven på Forum metrostation. Pladsen bør forskønnes med grønne og tryghedsskabende initiativer, så lyssky aktivitet i højere grad mindskes.

Forslaget følger op på et lignende beslutningsforslag fra 2021 fra kommunalbestyrelsesmedlem Carina Høedt og rådmand Mette Bram, hvor forvaltningen som led i behandlingen af forslaget, vil "indgå i en dialog med Metroselskabet for at afklare, hvad der af muligheder for en øget begrønning på Tine Brylds Plads."

Forvaltningen vurderede desuden i den forbindelse at "det vil være oplagt med yderligere begrønning på Forum Metrostation/Tine Brylds Plads, men at det kræver dialog og tilladelse fra Metroselskabet forinden."

Det Konservative Folkeparti vil derfor gerne rykke på denne dialog og ser gerne, at det afsøges, at initiativer på pladsen så vidt muligt inkluderer:

- Tryghedsskabende belysning (som det kriminalpræventive råd anbefaler)
- "Vild med vilje"-kummer (inspireret af fx Bodil Kochs Have, Enghave Plads eller det "blomstrende byrum", der anlægges ved Aksel Møllers Have)
- Begrønning af buskuret på pladsen (grønt tag)"

Bemærkninger til forslaget

På baggrund af det fornyede forslag har forvaltningen afsøgt mulighederne for de tiltag, der er i forslaget jf. nedenfor. Det bemærkes, at forvaltningen tidligere har været i dialog med Metroselskabet om en begrønning af Tine Brylds Plads. Af vedlagte bilag fremgår de sikkerhedsarealer, der er tilknyttet metroen og Forum, og som skal friholdes for inventar. Det betyder, at der er begrænsede muligheder for større tiltag på pladsen.

Tryghedsskabende belysning

Ifølge den nuværende udskiftningsplan står pladsen ikke foran en snarlig opgradering, idet belysningen vil blive udskiftet i 2028/2029. Beslutes det, at belysningen skal opgraderes før, vil udskiftningen af belysningsarmaturer blive tilpasset hertil.

For at etablere en mere tryghedsskabende belysning på pladsen er der umiddelbart behov for en udskiftning af nogle af de eksisterende master og armaturer. Foretages der en én til én-udskiftning, kan det finansieres af belysningspuljen. Viser der sig behov for supplerende belysning på pladsen, vil der være behov for en yderligere bevilling hertil. Det forventes ikke, at den nuværende belysning kan opgraderes tilstrækkeligt til at imødekomme ønsket om tryghedsskabende belysning, hvorfor der sandsynligvis vil skulle etableres yderligere master på pladsen. Forvaltningen vil gå i dialog med Metroselskabet i forhold til, hvor der kan placeres evt. nye master.

"Vild med vilje"-kummer

I sag nr. 128 foreslås det, at der i 2025 foretages en begrønning af den del af forpladsen, som grænser op til Rosenørns Allé.

En begrønning er kun mulig på den yderste del af pladsen, da det resterende areal er udlagt som sikkerhedszone og flugtareal, som det fremgår af bilaget. Pladsen kan begrønnes med bede med insektvenlige stauder og mindre buske i stil med de grønne gadehjørner, som er etableret på Fuglevangsvej og Wilkensvej.

Stationen under pladsen umuliggør umiddelbart begrønning med træer. Forvaltningen vil gå i dialog med metroselskabet om, hvor meget pladsen kan begrønnes.

Begrønning af busskuret (grønt tag)

Alle buslæskærme er i løbet af sommeren blevet udskiftet i forbindelse med det nyligt gennemførte udbud om byinventar, herunder også buslæskærmen ved Forum Station. De nye læskærme er udstyret med grønt tag.

By-, Kultur- og Miljøområdet vurdering

By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer, at den nuværende belysning ikke er tilstrækkelig til pladsen. Udskiftning af armaturer og evt. supplerende belysning vil bidrage til en øget tryghedsfølelse på pladsen. Etableres der yderligere begrønning, vil det bidrage til en mere attraktiv og grøn plads, men samtidig kræve yderligere tilpasning af belysningen.

Økonomi

En 1:1-udskiftning af de 11 eksisterende lamper og master på pladsen med en tilsvarende løsning forventes at koste omkring 160.000 kr. inklusiv anlæg, men kan finansieres af puljen til den løbende årlige udskiftning af vejbelysning.

Hvis det ønskes at fremrykke udskiftningen af lamperne på pladsen kan udskiftningsplanen ændres uden ekstra økonomiske omkostninger for kommunen, og heri er også udgifter til el og drift inkluderet. Dog forventes det ikke at løse tryghedsproblematikken.

Hvis der ønskes supplerende belysning, bør denne tænkes sammen med en eventuel begrønning af pladsen. Den supplerende tryghedsskabende belysning koster 130.000 kr. og hvis dette ønskes skal der afsættes en ny bevilling til formålet.

Borgmesterpåtegning

Uafklaret.

Behandling

Miljø- og Trafikudvalget, M, K

Bilag

Bilag A - sikkerhedszoner ved Forum Metrostation

Punkt 122: Rolighedsvej Bycampus - bevilling af midler knyttet til anlæg af den nye park

04.01.00-P20-1-24

Resume

Etableringen af det nye bykvarter 'Rolighedsvej Bycampus' er i gang, og bygningerne forventes færdige i 2024. Når byggeriet står færdigt, anlægges Frederiksberg Kommune en ny park bestående af en vestlig del med skybrudspark inklusiv en skaterfacilitet og en østlig del bestående af et midlertidigt parkareal. Med denne sag søges om anlægsbevilling til projektering finansieret af de rådighedsbeløb, der samlet set er knyttet til anlægsprojektet. Rådighedsbeløbet vedr. skaterfacilitet er afsat på Kultur- og Fritidsudvalget og søges overført til Miljø- og Trafikudvalget, da sidstnævnte er projektejer på anlægsprojektet.

Beslutning

Miljø- og Trafikudvalget indstiller,

1. at der meddeles anlægsbevilling på 9,0 mio. kr. til etablering af den skattefinansierede del af skybrudsparken finansieret af det til formålet afsatte rådighedsbeløb i 2025 under Miljø- og Trafikudvalget,
2. at der meddeles anlægsbevilling på 3,1 mio. kr. til etablering af midlertidigt parkareal finansieret af det til formålet afsatte rådighedsbeløb med 0,3 mio. kr. i 2024, 0,5 mio. kr. i 2025 og 2,3 mio. kr. i 2026 under Miljø- og Trafikudvalget, og
3. at anlægsbevilling og rådighedsbeløb på 1,3 mio. kr. overføres til Miljø- og Trafikudvalget fra Kultur- og Fritidsudvalget, da førstnævnte er projektejer på anlægsprojektet med ny park.

Indstilling

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller til Miljø- og Trafikudvalget,

1. at der meddeles anlægsbevilling på 9,0 mio. kr. til etablering af den skattefinansierede del af skybrudsparken finansieret af det til formålet afsatte rådighedsbeløb i 2025 under Miljø- og Trafikudvalget,
2. at der meddeles anlægsbevilling på 3,1 mio. kr. til etablering af midlertidigt parkareal finansieret af det til formålet afsatte rådighedsbeløb med 0,3 mio. kr. i 2024, 0,5 mio. kr. i 2025 og 2,3 mio. kr. i 2026 under Miljø- og Trafikudvalget - og
3. at anlægsbevilling og rådighedsbeløb på 1,3 mio. kr. overføres til Miljø- og Trafikudvalget fra Kultur- og Fritidsudvalget, da førstnævnte er projektejer på anlægsprojektet med ny park.

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller til Kultur- og Fritidsudvalget,

1. at der meddeles anlægsbevilling 1,3 mio. kr. til etablering af skaterbane finansieret af det til formålet afsatte rådighedsbeløb i 2025 under Kultur- og Fritidsudvalget - og
2. at anlægsbevillingen og rådighedsbeløbet på 1,3 mio. kr. overføres fra Kultur- og Fritidsudvalgets ramme til Miljø- og Trafikudvalgets ramme, da sidstnævnte er projektejer på anlægsprojektet med ny park.

Sagsfremstilling

Miljø- og Trafikudvalget udsatte på mødet den 19. august 2024 sagen og anmodede forvaltningen om at supplere løsningen med fællesskabsorienterede bænke, forholdene omkring søen og undersøge, om skaterskålen kan gøres større.

Kultur- og Fritidsudvalget udsatte på mødet den 19. august 2024 sagen, idet der ønskes en samlet forelæggelse på baggrund af bemærkningerne faldet i Miljø- og Trafikudvalget.

På baggrund af denne bevillingssag vil forvaltningen i projektforslaget indarbejde Miljø- og Trafikudvalgets ønsker om at supplere skybrudsparken med fællesskabsorienterede bænke, en beskrivelse af søens udformning og kanter samt en udvidelse af skaterskålen. I forbindelse med en udvidelse af skaterskålen vil arealet til motion, fitness og leg blive mindre eller evt. tages ud af projektet og økonomien for denne overført til skaterskålen. Projektforslaget for skybrudsparken og den midlertidige park vil blive forelagt udvalgene til godkendelse i efteråret 2024.

Forvaltningen er siden udvalgets behandling af sagen den 19. august 2024 blevet gjort opmærksom på af FrederiksbergLIV, at arealet for skybrudsparken er ca. 1.475 m², heraf er søens permanente vandspejl ca. 140 m², og det midlertidige parkareal ca. 1.950 m². Det vil sige i alt 3.425 m².

Tidligere sagsfremstilling (19. august 2024)

På grunden mellem Rolighedsvej, Bülowvej, Åboulevard og Den Grønne Sti opføres 'Rolighedsvej Bycampus' (kaldet Bycampus) - et nyt bykvarter med boliger, ny Prins Henriks Skole, parkeringskælder og stræder. Etableringen af det nye bykvarter er i gang, og bygningerne forventes færdige i 2024. Når alle anlæg af bygninger er færdige, anlægges Frederiksberg Kommune en ny park bestående af en vestlig del med skybrudspark inklusiv en skaterfacilitet og en østlig del bestående af et midlertidigt parkareal.

Der er med vedtagelse af budget 2023 og 2024 afsat henholdsvis 9,0 mio. kr. til anlæg af skybrudsparken, 3,1 mio. kr. til et midlertidigt parkareal og 1,3 mio. kr. til en skaterfacilitet. Denne sag indeholder en kort beskrivelse af projekterne, som skal ses i sammenhæng med den takstfinansierede del af projektet, hvortil der tidligere er bevilget 10,2 mio. kr.

Arealet til det midlertidige parkareal var tidligere reserveret til etablering af en ny kommunal idrætshal, men som følge af kommunens økonomiske situation blev det i forbindelse med Budgetaftalen 2023 besluttet at sætte dette anlægsprojekt i bero.

Skybrudspark

Parkens areal er på ca. 1.400 m² og udformes med fokus på skybrudssikring, biodiversitet, ophold, leg og bevægelse. Parken skal forsinke ca. 1.000 m³ regnvand fra Bycampus og parkarealerne som en del af skybrudssikringen af området. Projektet udføres i samarbejde med Frederiksberg Forsyning, og skybrudsdelen af parken finansieres af takstmidler med et budget på 10,2 mio. kr. Der er afsat et budget på 9,0 mio. kr. i skattemidler til anlæg af skybrudsparken - herunder rekreative elementer, faciliteter og beplantning. Regnvandet fra de nærliggende områder ledes til parken, hvor vandet forsinkes i underjordiske magasiner. Ved skybrud ledes vandet på terrænet til en sø centralt placeret i parken.

Parken skal fungere som et åndehul med aktiviteter for nabolagets beboere, de omkringliggende skoler, børneinstitutioner, universitetet, forbi passerende på cykel og gæster i øvrigt. Parkens terræn falder ned mod søen, hvor man kan gå af slyngede grusstier gennem frodige beplantninger af træer, buske, stauder og græsser. Der er mulighed for ophold langs med stierne, og i den nordvestlige del er der mulighed for ophold på sidetrin i det skrånende terræn. En cirkulær trædæk ved søen giver mulighed for ophold tæt på søen. I den østlige del af parken findes en skaterskål og et areal til motion, fitness og leg.

Skaterfaciliteter

Kultur- og Fritidsudvalget besluttede den 28. marts 2022, at der skulle arbejdes videre med at indarbejde en skaterfacilitet som del af den nye skybrudspark i Bycampus. I forlængelse heraf er der i budget 2025 afsat 1,3 mio. kr. til anlæg af skaterfaciliteten. En skaterfacilitet i den nye park vil være med til at danne inspirerende rammer for bevægelse, leg og ophold i tråd med rammerne for lokalplan 223 for Rolighedsvej Bycampus. Det planlægges desuden, at skaterfaciliteten kan indgå som et hydraulisk element i den samlede skybrudssikring af Bycampus. Præcist hvordan, skaterfaciliteten skal indarbejdes i parken, vil blive fastlagt i den videre proces.

Midlertidigt parkareal

Arealet øst for skybrudsparken var oprindeligt reserveret til anlæg af en kommunal idrætshal. Da dette anlægsprojekt blev sat i bero, blev det i stedet besluttet at afsætte midler til etablering af et midlertidigt parkareal, som blandt andet foreslås at indeholde en stor græsplæne til idræt, boldspil, bevægelse og leg af forskellig art. Langs med stræderne danner en varieret beplantning af lave og mellemhøje buske en grøn kant, der skærmer stræderne for bolde og giver mulighed for ophold i grønne nicher langs med boldbanen. Arealet er ca. 1300 m² og er som skybrudsparken et offentligt areal, der vil kunne benyttes af lokale beboere, institutioner og udefrakommende brugere.

Hvis idrætshals-projektet i fremtiden besluttet genoptaget og realiseret, vil det midlertidige areal øst for skybrudsparken fortsat kunne inddrages hertil og vil ikke ændre skybrudsparkens hydrauliske funktion i forbindelse med den samlede skybrudssikring af Bycampus, da arealet øst for skybrudsparken ikke vil få en decideret hydraulisk funktion.

Foreløbigt projektmateriale

Af vedlagte bilag 1 fremgår den foreløbige situationsplan. Projektet vil blive kvalificeret yderligere i den videre proces og som led i udarbejdelsen af dispositions- og projektforslaget. Miljø- og Trafikudvalget samt Kultur- og Fritidsudvalget vil få forelagt det samlede og endelige projektforslag i efteråret 2024. Parallelt med denne sag vil der skulle behandles en politisk sag om nødvendige dispensationer i henhold til gældende lokalplan.

Bindinger

Det videre projektarbejde med skybrudsparken og det midlertidige parkareal vil forholde sig til planmæssige bindinger som:

- Lokalplan 223, Rolighedsvej Bycampus. Lokalplanen indeholder anlægsbeskrivelser inden for Bycampus.

- Aftaler mellem Freja Ejendomme og Frederiksberg Kommune. Aftalerne er udarbejdet i forbindelse med udviklingen af Bycampus og indeholder beskrivelser for blandt andet skybrudsparken, stræderne og det midlertidige parkareal.
- Hydrauliske bindinger. Hydraulisk oplandsplan 10 er under udarbejdelse, og dele af de hydrauliske løsninger for forsinkelse og styring af regnvand er allerede anlagt i forbindelse med anlæg af bygningerne.

Tidsplan

Planlægningsarbejdet for skybrudsparken pågår fortsat. Tidsplanen for den nye park - frem til at anlægget afsluttes - fremgår af tabellen nedenfor. Planen indeholder både den takst- og skattefinansierede del, da begge dele gennemføres som et samlet projekt. De takstfinansierede midler er, som nævnt, allerede bevilget.

Tid	Fase
April-oktober 2024	Udarbejdelse af disposition- og projektforslag
November 2024	Forelæggelse af det samlede projektforslag for Miljø- og Trafikudvalget samt Kultur- og Fritidsudvalget
December 2024- februar 2025	Tilretning af projekt og udarbejdelse af udbudsprojekt
Januar 2025	Frederiksberg Kommune forventer at overtage arealerne til anlæg
Marts 2025	Udbud af projekt
Maj 2025	Anlægsstart af skybrudspark
Maj 2026	Anlæg afsluttes

By-, Kultur- og Miljøområdet vurdering

By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer, at bevilling til projektering og anlæg af den nye park vil opfylde visionen om at få et Bycampus med grønne områder til ophold, rekreation og bevægelse, der vil være helt i tråd med visionen for Rolighedsvej Bycampus og lokalplan 223. Projekterne vil både være til gavn for byens borgere og dyrelivet.

Økonomi

Såfremt indstillingen tiltrædes, anlægsbevilliges i alt 13,4 mio. kr. til etablering af den skattefinansierede del af skybrudsparken, midlertidigt parkareal samt skaterbane finansieret af rådighedsbeløb afsat til formålet i 2024, 2025 og 2026.

Rådighedsbeløb vedr. skaterfacilitet er pt. placeret under Kultur- og Fritidsudvalget, men bliver med tiltrædelse af indstillingen overført til Miljø- og Trafikudvalget sammen med anlægsbevillingen, da projektet gennemføres som en samlet entrepris under dette udvalg, hvor også de takstfinansierede midler er bevilget.

Fordeling af den samlede økonomi:

Budget	Mio. kr.
<i>Skybrudspark</i>	
Rådgivning inkl. projektering, byggeledelse og uforudsete udgifter	2,03
Anlæg inkl. forundersøgelser, beplantning, rekreative elementer, inventar og uforudsete udgifter	6,97
<i>Skaterfacilitet</i>	
Rådgivning inkl. projektering, byggeledelse og uforudsete udgifter	0,265
Anlæg inkl. forundersøgelser, beplantning, rekreative elementer, inventar og uforudsete udgifter	1,035

Midlertidig parkareal

Rådgivning inkl. projektering, byggeledelse og uforudsete udgifter	0,385
Anlæg inkl. forundersøgelser, beplantning, rekreative elementer, inventar og uforudsete udgifter	2,715
I alt	13,4

Et mere detaljeret økonomioverblik vil indgå i sagen, der forelægges udvalget i efteråret 2024.

Midler til anlæg af skybrudsparkens hydrauliske funktion til forsinkelse af regnvand for arealerne på bycampus er finansieret af takstmidler gennem Skybrudspakke 2024. I alt 10,2 mio. kr. Det er forventningen, at der i projektets opstart vil blive arbejdet med den hydrauliske del, og at der derfor hovedsageligt vil blive afholdt takstfinansierede midler i den første del af projektperioden. Forbruget af de skattefinansierede midler vil således forventeligt stige i takt med, at arbejdet under jorden færdiggøres, og arbejdet over jorden kan igangsættes.

Der pågår udredning af den konkrete periodisering af udgifterne, hvorfor en ændret periodisering vil indgå forslag til anlægsplanen for 2025-2028. En evt. omperiodisering vil ikke have betydning for den angivne tidsplan men alene forholde sig til, hvornår de forskellige udgifter vil blive afholdt.

Afledte driftsudgifter ifm. skybrudspark, midlertidigt parkareal og skaterbane forventes at udgøre henholdsvis 0,5 mio. kr., 0,2 mio. kr. og 0,03 mio. kr. årligt. De afledte driftsudgifter er indarbejdet i "Den finansierede anlægsplan 2025-2028".

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke

Behandling

Miljø- og Trafikudvalget, Kultur- og Fritidsudvalget, M, K

Historik

Indstilling 19. august 2024, pkt. 106:

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller til Miljø- og Trafikudvalget,

1. at der meddeles anlægsbevilling på 9,0 mio. kr. til etablering af den skattefinansierede del af skybrudsparken finansieret af det til formålet afsatte rådighedsbeløb i 2025 under Miljø- og Trafikudvalget,
2. at der meddeles anlægsbevilling på 3,1 mio. kr. til etablering af midlertidigt parkareal finansieret af det til formålet afsatte rådighedsbeløb med 0,3 mio. kr. i 2024, 0,5 mio. kr. i 2025 og 2,3 mio. kr. i 2026 under Miljø- og Trafikudvalget - og
3. at anlægsbevilling og rådighedsbeløb på 1,3 mio. kr. overføres til Miljø- og Trafikudvalget fra Kultur- og Fritidsudvalget, da førstnævnte er projektejer på anlægsprojektet med ny park.

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller til Kultur- og Fritidsudvalget,

1. at der meddeles anlægsbevilling 1,3 mio. kr. til etablering af skaterbane finansieret af det til formålet afsatte rådighedsbeløb i 2025 under Kultur- og Fritidsudvalget - og
2. at anlægsbevillingen og rådighedsbeløbet på 1,3 mio. kr. overføres fra Kultur- og Fritidsudvalgets ramme til Miljø- og Trafikudvalgets ramme, da sidstnævnte er projektejer på anlægsprojektet med ny park.

Indstilling 19. august 2024, pkt. 53:

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller til Miljø- og Trafikudvalget,

1. at der meddeles anlægsbevilling på 9,0 mio. kr. til etablering af den skattefinansierede del af skybrudsparken finansieret af det til formålet afsatte rådighedsbeløb i 2025 under Miljø- og Trafikudvalget,
2. at der meddeles anlægsbevilling på 3,1 mio. kr. til etablering af midlertidigt parkareal finansieret af det til formålet afsatte rådighedsbeløb med 0,3 mio. kr. i 2024, 0,5 mio. kr. i 2025 og 2,3 mio. kr. i 2026 under Miljø- og Trafikudvalget - og
3. at anlægsbevilling og rådighedsbeløb på 1,3 mio. kr. overføres til Miljø- og Trafikudvalget fra Kultur- og Fritidsudvalget, da førstnævnte er projektejer på anlægsprojektet med ny park.

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller til Kultur- og Fritidsudvalget,

1. at der meddeles anlægsbevilling 1,3 mio. kr. til etablering af skaterbane finansieret af det til formålet afsatte rådighedsbeløb i 2025 under Kultur- og Fritidsudvalget - og
2. at anlægsbevillingen og rådighedsbeløbet på 1,3 mio. kr. overføres fra Kultur- og Fritidsudvalgets ramme til Miljø- og Trafikudvalgets ramme, da sidstnævnte er projektejer på anlægsprojektet med ny park.

Beslutning fra Miljø- og Trafikudvalget 2022-25, 19. august 2024, pkt. 106:

Miljø- og Trafikudvalget udsatte sagen og anmodede forvaltningen om at supplere løsningen med fællesskabsorienterede bænke, forholdene omkring søen, og om skaterskålen kan gøres større.

Beslutning fra Kultur og Fritidsudvalget 2022-25, 19. august 2024, pkt. 53:

Kultur- og Fritidsudvalget udsatte sagen, idet der ønskes en samlet forelæggelse på baggrund af bemærkningerne faldet i Miljø- og Trafikudvalget.

Bilag

Bilag 1. Foreløbige Situationsplan

Bevillingsskema

Punkt 123: Forslag til beslutning fra kommunalbestyrelsesmedlem Carina Høedt og Anders Storgaard og 2. viceborgmester Michael Brautsch om øget ansvarlighed for arrangører vedr. renhold ved store indendørsarrangementer

05.07.00-G01-46-24

Resume

Med denne sag skal udvalget tage stilling til beslutningsforslag om øget ansvarlighed for arrangører vedrørende renhold ved store indendørsarrangementer. Forvaltningen indstiller, at forslaget ikke tiltrædes, idet renholdelsen udendørs efter store arrangementer ved f.eks. Forum og KB Hallen efter forvaltningens vurdering fungerer. Sagen forelægges til udvalgets beslutning.

Beslutning

Forslagsstillerne trak forslaget.

Indstilling

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,

at forslaget ikke tiltrædes, idet renholdelsen udendørs efter store arrangementer ved f.eks. Forum og KB Hallen efter forvaltningens vurdering fungerer.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen oversendte den 27. maj 2024 følgende forslag til beslutning fra Carina Høedt og Anders Storgaard og 2. viceborgmester Michael Brautsch om øget ansvarlighed for arrangører vedr. renhold ved store indendørsarrangementer.

"Forslag om øget ansvarlighed for arrangører vedr. renhold ved store indendørsarrangementer.

Baggrund:

På Frederiksberg Kommunes hjemmeside er det beskrevet, hvordan arrangører skal renholde området, hvor de afholder et arrangement: <https://www.frederiksberg.dk/fritid-og-oplevelser/afhold-arrangement#renhold-og-haandtering-af-affald-5d>

"Når du afholder arrangement på Frederiksberg, skal du passe på det grønne areal, vejen eller pladsen, hvor det foregår, og efterfølgende skal du renholde området. Det er derfor en god idé, at afsætte tid og budget til renhold. Vej, Park og Miljø fører tilsyn efter endt oprydning. Hvis stedet har taget skade eller ikke er ordentligt ryddet op, bliver det udbedret for din regning."

Ved udeservering er der også en forpligtigelse til at renholde området og opsætte askebægre:

<https://www.frederiksberg.dk/by-bolig-og-miljoe/trafik/hold-byen-ren/snerydning#renhold-for-butiksejere-90>

Ved større koncerter/arrangementer i fx Forum eller KB Hallen er der ofte køer inden et arrangement i et nogle gange meget stort område omkring venue. Ofte er der også madvogne.

Ved større arrangementer er der derfor ofte ekstraordinært affald i store dele af det omkringliggende areal. Her tænkes på madaffald, plastikkrus, cigaretskodder, snusposer mv., som er relateret til arrangementet. Dette kan både være affald, gæsterne selv tager med eller køber i madboderne i forbindelse med kødennelse, men i høj grad også skrald såsom fx plastikkrus, der bliver taget med fra venue, når denne lukkes. Der kan derfor laves en indsats pre-event, men i den grad også post-event.

Forslag:

1. At det afsøges hvorvidt der er hjemmel til at lægge noget af renholdsansvaret over på arrangørerne (og madboderne), ligesom man gør det ved parader eller demonstrationer.
2. At der implementeres passende ansvarskrav på arrangører om renhold ved arrangementer, der har et aftryk på det omliggende område."

Bemærkninger til forslaget

Arrangørerne i Forum er meget opmærksomme på at få ryddet op, efter der har været koncerter og arrangementer i Forum. Forvaltningen har således allerede en aftale med Forum omkring renholdelse af udearealerne i forbindelse med

arrangementer på stedet. Forvaltningen har også praksis for at kontakte Forum, hvis renholdelsen er mangelfuld. Dette sker ganske sjældent.

Forvaltningen har ikke oplevet udfordringer med affald omkring KB Hallen. Det bemærkes i øvrigt, at området omkring KB Hallen er privat areal.

By-, Kultur- og Miljøområdets vurdering

By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer, at der allerede er regler, der regulerer området, og at der ikke opleves særlige problemer med udendørs renhold efter store arrangementer i KB Hallen og Forum. Forvaltningen er i god dialog med begge arrangører, når der er behov herfor.

Økonomi

Ingen økonomiske konsekvenser som følge af denne sag.

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Miljø- og Trafikudvalget, Magistraten og Kommunalbestyrelsen

Punkt 124: Forslag til beslutning fra kommunalbestyrelsesmedlemmerne Carina Høedt, Merete Winther Hildebrandt og Anders Storgaard og 2. viceborgmester Michael Brautsch om opsætning af flere kvashegn på Frederiksberg

04.20.00-G01-1-24

Resume

Med denne sag skal udvalget tage stilling til et beslutningsforslag om opsætning af flere kvashegn og invitation til, at forbipasserende bidrager til at bygge videre på kvashegnene. Forvaltningen prioriterer allerede kvashegn i kommunens arbejde med biodiversitet og har etableret flere kvashegn allerede. Kvashegn vil endvidere fortsat blive prioriteret. Forslaget foreslås tiltrådt, da forbipasserende vil blive inviteret til at bygge videre på kvashegnet ved stien ved metroen ved Flintholm Station som forsøg. Sagen forelægges til udvalgets beslutning.

Beslutning

Miljø- og Trafikudvalget indstiller, at forslaget tiltrædes, idet forbipasserende som noget nyt vil blive inviteret til at bygge videre på kvashegn, hvor det er muligt, og idet forvaltningen allerede er i gang med etablere flere kvashegn.

Indstilling

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,

at forslaget tiltrædes, idet forbipasserende som noget nyt vil blive inviteret til at bygge videre på kvashegn, hvor det er muligt, samtidig med at forvaltningen allerede er i gang med etablere flere kvashegn.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen oversendte den 17. juni 2024 følgende forslag fra kommunalbestyrelsesmedlemmerne Carina Høedt, Merete Winther Hildebrandt og Anders Storgaard og 2. viceborgmester Michael Brautsch om opsætning af flere kvashegn på Frederiksberg

"Opsætningen af biodiversitetsvenlige kvashegn i Frederiksberg Kommune vil bidrage til at skabe et mere mangfoldigt og robust økosystem i byen, samtidig med at det øger bevidstheden om vigtigheden af biodiversitetsbevarelse og fremmer lokalsamfundets engagement i naturbeskyttelse.

Med inspiration fra Københavns Universitet og deres kvashegn i Landbohøjskolens Have (se vedhæftede billede), hvor forbipasserende opfordres til at holde kvashegnet ved lige, håber vi på, at vi med dette forslag vil opnå:

Øget habitatmangfoldighed og levesteder for lokale dyrearter, herunder insekter, fugle, små pattedyr og reptiler. Fremme af økosystemtjenester såsom bestøvning, naturlig skadedyrsbekæmpelse og jordbundsnedbrydning. Styrkelse af samhørigheden og engagementet i lokalsamfundet omkring naturbevarelse og bæredygtig byudvikling. Uddannelse af borgere om vigtigheden af biodiversitet og give inspiration til hvordan de kan støtte lokale dyrearter gennem små indsatser som f.eks. at lade en del af deres have være vildt.

Vi foreslår derfor, at forvaltningen og kommunen:

Identificerer velegnede områder, hvor kvashegn kan etableres for at skabe sammenhængende grønne korridorer mellem eksisterende naturområder og grønne områder.

Prioriterer områder, der kan fungere som vigtige habitatforbindelser for lokale dyrearter.

Tager inspiration fra Københavns Universitets opførelse af Kvashegn ved opførelse af flere kvashegn i kommunen."

Bemærkninger til forslaget

Forslaget om flere kvashegn bakker op om en af de indsatser, forvaltningen allerede prioriterer for at fremme biodiversiteten på Frederiksberg. Kvashegn indgår også som et af forslagene i pjecen 'Guide til biodiversitet i haven og på altanen', som Frederiksberg Kommune har udgivet i 2024 (jf. bilag 2). Forvaltningen ser positivt på interessen for at fremme biodiversitetsinitiativer.

Der vil således blive etableret flere kvashegn i det videre arbejde med at fremme biodiversiteten på Frederiksberg.

Invitationen, til at forbiplanerende kan være med til at udvikle på kvashegnet, kan, som forslaget peger på, være med til at oplyse borgerne om betydningen af biodiversitet samt skabe nysgerrighed og engagement omkring biodiversitetstiltag på et håndgribeligt og tilgængeligt niveau. Det kan inspirere borgere til biodiversitetsprojekter derhjemme, og det kan give borgere, der ikke har udearealer på egen matrikel mulighed for at være en del af et biodiversitetsprojekt.

Forvaltningen foreslår derfor, at der som forsøg opsættes skilte, der inviterer forbiplanerende til at bygge videre på kvashegnet ved stien ved Flintholm Metrostation. Hvis dette fungerer efter hensigten, vil forvaltningen bruge samme inddragende metoder ved etablering af fremtidige kvashegn.

Der er for nuværende etableret kvashegn på Solbjerg Parkkirkegård, i midterrabatten på Troels Lunds Vej og på stien ved metroen ved Flintholm Station. Der er desuden en kvasbunke på Maglekildevej. Bortset fra kvashegnet langs metrostien er de eksisterende kvasbunker ikke placeret lettilgængeligt for borgerne, da det indtil nu i højere grad har været prioriteret at give dyr levesteder frem for at bruge kvashegnene til formidling.

By-, Kultur- og Miljøområdet vurdering

By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer, at kvashegn er et velegnet værktøj til at øge biodiversiteten og prioriterer derfor allerede at etablere kvashegn på de grønne arealer, hvor det giver mening. Der vil således løbende blive etableret kvashegn i byen. Hvis forslaget tiltrædes, vil forvaltningen som forsøg invitere forbiplanerende til at bidrage til kvashegnet ved stien ved metroen ved Flintholm Station. Hvis der er gode erfaringer herfra, vil formidlingsmetoden også tages i brug ved fremtidige kvashegn. Forvaltningen anbefaler derfor, at forslaget tiltrædes.

Økonomi

Ingen økonomiske konsekvenser som følge af denne sag.

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Miljø- og Trafikudvalget, Magistraten og Kommunalbestyrelsen

Bilag

Bilag 1 - kvashegn_OCR

Bilag 2 - Guide-til-bioversitet-i-haven-og-paa-altanen

Punkt 125: Forslag til beslutning fra kommunalbestyrelsesmedlem Anders Storgaard, rådmand Nikolaj Bøgh og 2. viceborgmester Michael Brautsch om at frede Tuborg Labyrinten

04.01.00-G01-487-24

Resume

Der er stillet forslag om, at Frederiksberg Kommune sammen med Lokalforeningen for Bygnings- og Landskabskultur tager initiativ til at frede Tuborg Labyrinten. Forvaltningen har undersøgt mulighederne for en fredning af labyrinten og indstiller, at forslaget ikke tiltrædes, idet Slots- og Kulturstyrelsen vurderer, at Tuborg Labyrinten ikke er et fredningsemne. Sagen forelægges til udvalgets beslutning.

Beslutning

Sagen blev udsat efter drøftelse, idet Det Konservative Folkeparti ønsker at ændre ordlyden i forslaget til at "bevare Tuborg Labyrinten", med henblik på at forvaltningen undersøger, hvilke muligheder der er herfor.

Indstilling

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller til Trafik- og Miljøudvalget,

at forslaget ikke tiltrædes, idet Slots- og Kulturstyrelsen vurderer, at Tuborg Labyrinten ikke er et fredningsemne.

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller til By- og Erhvervsstrategisk udvalg,

at sagen tages til orientering.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen oversendte den 17. juni 2024 følgende forslag fra Anders Storgaard, rådmand Nikolaj Bøgh og 2. viceborgmester Michael Brautsch om at frede Tuborg Labyrinten.

"Det Konservative Folkeparti foreslår:

At Frederiksberg Kommune sammen med Lokalforeningen for Bygnings- og Landskabskultur tager initiativ til at frede Tuborg Labyrinten.

Begrundelse

Det Konservative Folkeparti mener, at Tuborg Labyrinten udgør en vigtig del af det samlede kulturhistoriske område om Frederiksberg Have. Labyrinten sikrer ikke bare et grønt område til børn og vokse, men tilstedeværelsen af en hækkelabyrint som et klassisk træk ved slotshaver er også med til at sikre områdets sammenhæng med Frederiksberg Slot.

Som konsekvens af forslaget bør det sikres, at en eventuel udvidelse og modernisering af KBs faciliteter ved Pile Allé sker med en respektfuld indpasning, der også bibeholder Labyrinten som en naturlig del af området."

Bemærkninger til forslaget

Forvaltningen har undersøgt mulighederne for en fredning af labyrinten.

Et fredningsforslag skal begrundes med ophæng i enten

- Naturbeskyttelseslovens § 1 herunder at beskytte natur, landskabelige og kulturhistoriske værdier og vægtes efter arealets betydning for almenheden i kraft af sin beliggenhed - eller
- Bygningsfredningsloven § 3 herunder at frede selvstændige landskabsarkitektoniske værker, der er begrundet i deres fremragende værdi.

Det er Fredningsnævnet, der afgør forslag om fredninger, og Slots- og Kulturstyrelsen, der afgør forslag om bygningsfredninger.

Labyrinten ligger inden for det område, der er omfattet af fredningskendelsen af 1960 for Frederiksberg Have. Af fredningskendelsen fremgår, at Fredningsnævnet den 12. december 1992 dispenserer "i medfør af Naturbeskyttelsesloven § 50, stk. 1 til etablering af det ansøgte haveanlæg med labyrint.". Dispensationen er begrundet med, at det ansøgte

haveanlæg med en labyrint af bøgehække ikke strider mod formålet i fredningskendelsen. Det område, som labyrinten ligger på, er altså omfattet af fredningskendelsens formål, hvoraf det blandt andet fremgår, at arealerne skal bevares som rekreativt grønt område tilgængeligt for offentligheden.

Af Bygningsfredningsloven § 3 fremgår, at: *"Kulturministeren kan frede bygninger og selvstændige landskabsarkitektoniske værker af væsentlig arkitektonisk værdi eller kulturhistorisk værdi, som er over 50 år gamle. Uanset deres alder kan bygninger og selvstændige landskabsarkitektoniske værker dog fredes, når det er begrundet i deres fremragende værdi eller i andre særlige omstændigheder."*

Forvaltningen har på den baggrund vurderet, at en indledende dialog med Slots- og Kulturstyrelsen vil kunne afdække mulighederne for en eventuel bygningsfredning af labyrinten. Som eksempel er Frederiksberg Allé og Frederiksberg Runddel omfattet af en bygningsfredning i 2018. Forvaltningen kan oplyse, at det er ganske få landskabsarkitektoniske værker, der er under 50 år gamle, der er bygningsfredede i Danmark.

Forvaltningen har indledningsvist indsamlet information om landskabsarkitektoniske og kulturhistoriske forhold for labyrinten. Labyrint-motivet er et klassisk havehistorisk element i slots- og herregårdshaver. Labyrinten har ikke en historisk forbindelse til Frederiksberg Slot. Labyrinten blev anlagt i 1993 og er således over 30 år gammel. Marketing og reklamebureauet Wibro, Duckert & Partners leverede idéoplægget, og den daværende Vej- og Parkafdeling i Frederiksberg Kommune stod for projektering og udførelse af anlægget. Labyrinten er lavet af 6.500-7.000 bøgeplanter, og stisystemet omfatter i alt ca. 800 meter grussti, og i centrum af området, der er mål for labyrinten, er der anlagt et 160m² stort græsareal udformet som Tuborg-etike jf. bilag 1.

Labyrinten modtog i 1993 rosende omtale fra Foreningen til Hovedstadens Forskønnelse i forbindelse med foreningens årlige præmieringer. I den rosende omtale uddybes det at: 'Labyrinten opfylder et mangeårigt savn for tilstedeværelsen af sådan en figurdannelse i hovedstaden. Med Labyrinten i Pile Allé er en lang landskabstradition videreført om end i anden skikkelse end sædvanligt og med stærke associationer til donator, Tuborgfondet.'

Foreningen for Bygnings- og Landskabskultur på Frederiksberg har i mail af 19. august 2024 oplyst, at foreningen ikke er medforslagsstiller til forslaget om fredning af labyrinten.

Forvaltningen vurderer, at muligheden for at opnå en bygningsfredning af labyrinten er lille, da det er ganske få landskabsarkitektoniske værker, der er under 50 år gamle, der er bygningsfredede, og at disse bygningsfredninger er begrundet med, at værkerne er ikoniske for sin tid, et repræsentativt eksempel på den landskabsarkitektoniske stil, der gjorde sig gældende på den tid, værket blev til i, og skabt af betydningsfulde havearkitekter. Labyrinten ved Pile Allé er unik som grønt anlæg og oplevelse i en bymæssig kontekst, men har ikke historisk forbindelse til Frederiksberg Slot eller en særlig havekunstnerisk forbindelse til den tidsepoke, den blev til i.

Forvaltningen har henvendt sig til Slots- og Kulturstyrelsen for at få en indledende udtalelse om mulighederne for en bygningsfredning af labyrinten. Slots- og Kulturstyrelsen har meldt tilbage, at labyrinten er et velholdt og fint udformet grønt anlæg til stor glæde for børn og voksne, og at labyrinten udgør en moderne fortolkning af en hækkelabyrint, som man kender det fra de danske slotshaver.

Styrelsen vurderer imidlertid ikke, at Labyrinten har såkaldt '*fremragende arkitektonisk eller kulturhistorisk værdi*', hvilket et selvstændigt landskabsarkitektonisk værk, der er under 50 år gammelt, skal have for at kunne blive fredet. Styrelsen opfordrer til, at anlægget fortsat bevares i sin helhed.

Forvaltningen indstiller, at forslaget ikke tiltrædes, idet Slots- og Kulturstyrelsen vurderer, at Labyrinten ikke er et fredningsemne.

Forvaltningen vurderer, at en eventuel udvidelse og modernisering af KBs faciliteter ved Pile Allé kan ske med en respektfuld indpasning, der også kan bibeholde labyrint-motivet som en naturlig del af området. Forvaltningen vurderer samtidig, at man ved en bygningsfredning af labyrinten vil afskære sig fra muligheden for at indrette sig efter fremtidige ønsker til et eventuelt ændret rekreativt brug.

Økonomi

Ingen økonomiske konsekvenser som følge af denne sag

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Miljø- og Trafikudvalget, By- og Erhvervsstrategisk udvalg, Magistraten og Kommunalbestyrelsen

Bilag

Bilag 1 Indvielse af Labyrinten

Punkt 126: Udmøntning af pulje til grønne tiltag, mere bynatur og klima 2024

04.01.00-G01-87-24

Resume

Kommunalbestyrelsen vedtog med budget 2023 at afsætte en toårig pulje på 0,7 mio. kr. til grønne tiltag, mere bynatur og klima. En del af puljen skal kunne søges til borgerdrevne aktiviteter. I sagen foreslås en række initiativer, som udvalget kan vælge mellem. Sagen forelægges til udvalgets beslutning.

Beslutning

Miljø- og Trafikudvalget besluttede at begrønne området ved Platanvej 7-9 og at etablere begrønning samt nye bænke på pladsen ved Aksel Møllers Have.

Miljø- og Trafikudvalget har tidligere besluttet at afsætte midler til projektering og at igangsætte to initiativer - hhv. studentermedhjælper til gadehaverne og ansøgningspulje til borgerdrevne initiativer.

Dermed er puljen fuldt udmøntet.

Indstilling

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,

at udvalget udvælger projekter som foreslået i sagen for 0,7 mio. kr.

Sagsfremstilling

Miljø- og Trafikudvalget udsatte på mødet den 12. august 2024 sagen efter drøftelse. Forvaltningen blev bedt om at redegøre for den hidtidige dialog med Metroselskabet om begrønning på Forum Metrostation, idet der blev henvist til et tidligere beslutningsforslag herom fra 2021, herunder kommunalbestyrelsesmedlem Carina Høedt og rådmand Mette Brams forslag om at udarbejde en strategi for at begrønne de Frederiksbergske metrostationer.

Magistraten og By- og Miljøudvalget indstillede den 22. november 2021, at beslutningsforslaget om strategi for begrønning af metrostationer på Frederiksberg ikke skulle tiltrædes, idet den eksisterende strategi for bynatur og biodiversitet dækker over alle projekter med begrønning og bynatur, men at der arbejdes videre med mulighederne for begrønning af Forum Station. Kommunalbestyrelsen tiltrådte beslutningsforslaget som indstillet.

Forvaltningen har i sit arbejde med begrønning af byen primært fokuseret på at øge bynaturen der, hvor der har været størst potentiale, og hvor begrønningen i form af bynaturprojekter blandt andet har kunnet styrke de potentielle grønne korridorer.

Arealerne ved Forum har endnu ikke indgået i prioriteringen, hvilket forvaltningen burde have orienteret udvalget om.

Muligheder for begrønning af arealet ved Forum Metrostation

Arealerne foran Forum kunne godt trænge til et løft. Der er imidlertid en række arealer på stedet, som skal friholdes for elementer, da der er tale om sikkerhedszoner, flugtvejsarealer mv. Disse arealer fremgår af vedlagte kort i bilag 2.

På de grå flader er der vægtbegrænsninger, ligesom der ikke må graves på området. Det grå areal rummer i dag en række kunstværker, cykelstativer, buslæskærm, ligesom området også fungerer som gangareal. Det er således ikke let at få placeret grønne elementer på området, når vægtbegrænsningerne samtidig skal overholdes.

Forvaltningen er i dialog med Metroselskabet om en mulig placering af kummer på pladsen. Det vurderes, at der kan opsættes op til fire kummer – eksempelvis tre med træer og en kumme med bivenlige stauder og løg. Det vil koste 150.000 kr. i etablering (40.000 kr. for kummer med træer og 30.000 kr. for kumme med bivenlige stauder) og 15.000 kr. (3.730 kr. pr kumme) i afledt drift fra 2027 og frem.

Hvorvidt begrønning af Forum Metrostation kan etableres i 2024 er forbundet med en vis usikkerhed, idet der fortsat pågår dialog med Metroselskabet. Begrønningen kan eventuelt indtænkes i puljen til bynatur og biodiversitet i 2025.

Aksel Møllers Have - skalering

I den tidligere sagsfremstilling af denne sag (se nedenfor) er det foreslået at etablere begrønning samt nye bænke på pladsen ved Aksel Møllers Have, og at dette vil koste ca. 300.000 kr. Hvis begrønning af Forum ønskes gennemført i 2024

kan projektet ved Aksel Møllers Have tilpasses ved at udelade siddepladser og reducere kummerne i størrelse. Det vil beløbe sig til ca 180.000-200.000. Den afledte drift vil blive 15.000 kr.

By-, Kultur- og Miljøområdet vurdering

Det er fortsat forvaltningens anbefaling, at der afsættes 50.000 kr. til projektering af puljen, for at denne kan afvikles. Med ansøgningspuljen til borgere og en student til administration af gadehaverne efterlader det et økonomisk råderum på 435.000 kr. til politisk prioritering blandt de foreslåede projekter. Forvaltningen vil fortsat pege på etablering af byrum ved Aksel Møllers Have (200.000-300.000 kr. afhængig af løsning med eller uden bænke) samt begrønning af Platanvej (150.000 kr.), da disse vurderes bedst at balancere udgifter og værdi for byrummet og biodiversiteten. Hvis løsningen ved Aksel Møllers Have vælges uden bænke, vil der være ca. 100.000-120.000 kr., der kan disponeres til Forum i 2024.

Tidligere sagsfremstilling (12. august 2024)

Miljø- og Trafikudvalget besluttede på mødet den 3. juni 2024 at igangsætte to initiativer af udmøntningsforslagene, hhv. studentermedhjælper til gadehaverne og ansøgningspuljen til borgerdrevne initiativer. Stillingtagen til de øvrige forslag blev udsat efter drøftelse, idet udvalget bad om, at der blev udarbejdet et supplerende forslag om begrønning af Forum Station. Endvidere anmodede forvaltningen om at skabe opmærksomhed om ansøgningspuljen til borgerdrevne initiativer, hvor der tidligere har været interesse for begrønning af Nordens Plads og en grøn væg på Platanvej. Forvaltningen har undersøgt de forslag, udvalget stillede ved behandlingen af sagen den 3. juni og de beskrives nedenfor. Da projekterne ikke kan realiseres med denne pulje på grund af enten økonomi eller tidshorison, foreslår forvaltningen fortsat, at puljen udover den vedtagne studentermedhjælper til gadehaverne og ansøgningspuljen til borgerdrevne projekter udmøntes ved at afsætte midler til projektering af puljen, etablering af byrum ved Aksel Møllers Have, begrønning af Platanvej samt en kompost- og jordcontainer ved nyttehaverne ved Solbjerg Parkkirkegård.

Supplerende forslag om begrønning af Forum Station

Da arealet omkring Forum Station er ejet af Metroselskabet, vil der skulle være dialog og samarbejde med Metroselskabet, inden der kan foreslås en projektskitse for udvalget. Det anbefales derfor, at forvaltningen ikke går videre med projektering før der er en afklaring med Metroselskabet. Forvaltningen igangsætter snarest denne dialog.

Begrønning af Nordens Plads og en grøn væg på Platanvej

Miljø- og Trafikudvalget besluttede på mødet den 3. juni 2024 at igangsætte en ansøgningspuljen til borgerdrevne initiativer. Forvaltningen udbyder ansøgningspuljen hurtigst muligt, så projekterne kan gennemføres i 2024. Der er lagt vægt på at få borgere og frivillige organisationer til at søge puljen. Det er forvaltningens vurdering, at etablering af begrønning af en husgavl på Platanvej ligge økonomisk udenfor puljens muligheder. Dette skal ses i lyset af, at det er forvaltningens erfaring, at etablering af begrønning af en husgavl på størrelse med den på Vodroffsvej og Ågade, som koster omkring 1 mio. kr., og at det kræver midler til pleje og drift af den grønne gavl efterfølgende. Det bemærkes, at Nordens Plads er privat areal. Ansøgningspuljen er imidlertid udbudt med fokus også på arealer med offentlig tilgængelighed og interesse, hvorfor et begrønningsforslag på Nordens Plads vil kunne komme i betragtning, hvis ejeren er indforstået hermed.

By-, Kultur- og Miljøområdet vurdering

By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer, at der skal gøres en indsats for at skabe borgerdrevne aktiviteter gennem ansøgningspuljen og har igangsat dette arbejde med at præcisere annoncen til ansøgningspuljen og vil tage kontakt til relevante frivillige foreninger. Da de foreslåede projekter ved udvalgets første behandling af puljen vil koste væsentlig mere at anlægge, end puljen rummer, anbefaler forvaltningen fortsat, at der udover en studentermedhjælper til gadehaverne og ansøgningspuljen afsættes midler til projektering af puljen, etablering af byrum ved Aksel Møllers Have, begrønning af Platanvej samt en kompost- og jordcontainer ved nyttehaverne ved Solbjerg Parkkirkegård, da disse projekter vil give en øget begrønning af byrummet, der giver værdi for brugerne af byen og støtter op om målsætningen om at øge biodiversiteten.

Tidligere sagsfremstilling (3. juni 2024)

Kommunalbestyrelsen vedtog med budget 2023 at afsætte en toårig pulje på 0,7 mio. kr. (731.652 kr. i 2024) til grønne tiltag, mere bynatur og klima. En del af puljen skal kunne søges til borgerdrevne aktiviteter. Med denne sag foreslås projekter for i alt 1.145.000 kr. med henblik på, at udvalget kan beslutte, hvordan puljen skal udnyttes og prioriteres i 2024.

En oplagt måde at få mere grønt og bynatur i byrummet er ved anlægsprojekter. Denne type projekter medfører udgifter til afledt drift i de efterfølgende år. Forvaltningen skal hertil bemærke, at der i etableringsomkostningerne for hvert projekt nedenfor er indregnet etableringspleje de første to år. Det er således en forudsætning for projekterne, at udvalget finder og afsætter midler til afledt drift (f. eks. pleje af planter og drift af byudstyr) for eventuelle anlægsprojekter fra 2027 og frem jf. sagens økonomiafsnit.

Forvaltningens forslag til disponering af pulje til grønne tiltag, mere bynatur og klima 2024

Forvaltningen foreslår indledningsvist, at der prioriteres midler fra puljen til en student til gadehaverne samt projektering af puljen. Endvidere har udvalget tidligere besluttet at finansiere begrønning af Aksel Møllers Have, hvilket forvaltningen foreslår sker fra denne pulje.

- Studentermedhjælpere til gadehaverne

For at realisere igangværende projekter og initiativer på området med bedst muligt udbytte foreslås der afsat 100.000 kr. til en studentermedhjælper. Studentermedhjælperen er blandt andet ansvarlig for opfølgning og dialog med gadehaveejerne, som passer de ca. 40 borgerdrevne gadehaver på Frederiksberg.

- Projektering

Derudover foreslås der afsat 50.000 kr. til projektering af puljen.

- Etablering af byrum ved Aksel Møllers Have

Udvalget har den 15. januar 2024 vedtaget at indskrænke udeserveringen på Aksel Møllers Have ved Godthåbsvej og i stedet anlægge flere bede, som vil forskønne byrummet. Bedene tilplantes med primært hjemmehørende blomster og buske til gavn for insekter, som samtidig sikrer en lang blomstringstid. Bedene vil kunne nydes fra nye bænke. Forslaget til de nye bede er vedlagt som bilag. Det blev anslået i sagen, at projektet vil koste ca. 181.000 kr. Det viser sig imidlertid, at det vil være nødvendigt med projektmidler på 300.000 kr. for at opnå et byrum med den kvalitet, vi gerne vil være kendetegnet for på Frederiksberg. Hvis dette projekt vælges, skal der findes finansiering til afledt drift på 25.000 kr. om året fra 2027 og frem.

Med en studentermedhjælper til gadehaverne, projektering og byrum ved Aksel Møllers Have er der disponeret for i alt 450.000 kr. (ekskl. afledt drift fra 2027 og frem). Det efterlader således resterende puljemidler for i alt 281.652 kr. Nedenfor fremgår forvaltningens forslag til yderligere tre projekter:

Ansøgningspulje til borgerdrevne initiativer

I Budget 2023 fremgår et ønske om, at nogle af puljemidlerne bruges på borgerinitiativer. Det foreslås derfor, at der afsættes 115.000 kr. til en ansøgningspulje til grønne projekter i og omkring byens offentlige rum målrettet borgere og foreninger på Frederiksberg. Der kan maksimalt søges om 50.000 pr. ansøgning. Alle ansøgninger vil blive forelagt udvalget til godkendelse.

Platanvej 7-9

På Platanvej mellem nummer 7 og 9 er der et stort brolagt areal. Forvaltningen foreslår, at området begrønnes, og at der opstilles en bänk, hvorfra det nye byrum kan nydes. Omlægningen af den grå flade vil skabe en større sammenhæng med Platanvej, som er blevet begrønnet i forbindelse med et nyligt overstået cykelstiprojekt. Der skal afsættes 150.000 til omlægningen. Fra 2027 og frem vil der skulle findes 15.000 kr. til afledt drift.

Nyttehaverne ved Solbjerg Parkkirkegård

Forvaltningen foreslår, at der afsættes 15.000 kr. til opsætning af en rottesikret kompostcontainer til brug for de 20 nyttehaver ved Solbjerg Parkkirkegård. Desuden kan der opsættes en container til jord, så nyttehaverne løbende kan fylde jord i deres nyttehaver.

Alternative projektforslag

Hjørnet af Tesdorpsvej og Godthåbsvej

På hjørnet, hvor Tesdorpsvej møder Godthåbsvej, er der i dag en stor asfaltbelagt flade og en bänk. Forvaltningen foreslår, at der her etableres et bed foran den eksisterende bänk, som tilplantes med et træ samt underbeplantning under forudsætning af, at der plads i jorden til et træ. Forslaget kan udføres for 100.000 kr. og vil koste 5.000 kr. i afledt drift fra 2027 og frem.

Nyelandsvej 30

Som følge af nedlæggelse af busrute 37 fjernes der en buslæskærm ud for Nyelandsvej 30. Ved behandlingen af nedlæggelsen blev det på udvalgsrådet foreslået, at der bevares en bänk, da der på denne strækning mangler siddepladser. Ved at afsætte 120.000 kr. af puljens midler, kan der opsættes et bed med en inkorporeret bänk i stil med de grønne gadehjørner, som er opsat flere andre steder på Frederiksberg. Bedet tilplantes med primært hjemmehørende blomster, løg og buske til gavn for insekter, og som sikrer en lang blomstringstid. Der skal desuden afsættes 10.000 kr. til afledt drift fra 2027 og frem.

Nyelandsvej 2c

Ligeledes som følge af nedlæggelsen af busrute 37 skal der ved Nyelandsvej 2c nedtages en buslæskærm. På denne placering kan siddemuligheden også bevares ved at inkorporere den i et bed på samme måde som beskrevet ovenfor. Forslaget vil koste 120.000 kr., og der skal fra 2027 og frem afsættes 10.000 kr. til afledt drift.

Parkeringspladsen på Howitzvej

Parkeringspladsen ved Howitzvej 57 er i dag tilplantet med kirsebærtræer. Foruden disse er der sporadisk beplantning med store stykker kun med grus. Forvaltningen foreslår, at underbeplantningen omlægges til skyggetolerante stauder og enkelte blomstrende buske, som vil forøge parkeringspladsens herlighed betragteligt. Projektet vil koste 75.000 kr., og der skal fra 2027 og frem afsættes 10.000 kr. til afledt drift.

By-, Kultur- og Miljøområdet vurdering

By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer, at der bør prioriteres midler til en student til gadehaverne for at opretholde kvaliteten af allerede igangsatte initiativer samt projektering af puljen. Derudover er det tidligere besluttet at finansiere begrønning af Aksel Møllers Have, hvilket forvaltningen foreslår sker fra denne pulje. Af de øvrige forslag vil det give god mening at prioritere projektet på Platanvej for at skabe et sammenhængende indtryk efter afslutningen af cykelstiprojektet og opstille kompost- og jordcontainer ved nyttehaverne Solbjerg Parkkirkegård. Samtidig foreslås der udlagt en ansøgningspulje til borgerdrevne projekter, som også er ønsket i budgetforliget. Dette vil til sammen udgøre 730.000 kr.

Økonomi

Såfremt indstillingen tiltrædes, disponeres de afsatte 0,7 mio. kr. som besluttet i sagen. Heri indgår driftsudgifter til etableringspleje til og med udgangen af 2026.

Fra 2027 og frem vil afledt drift udgøre maksimalt 75 t. kr. årligt afhængigt af de valgte projekter. Da der ikke er afsat varige driftsmidler til puljen, vil disse udgifter skulle håndteres indenfor Miljø- og Trafikudvalgets samlede ramme til drift af byen.

Projekter	Etableringssum inkl. eventuel etableringspleje de første to år	Afledt drift fra 2027 og frem
Studentermedhjælper	100.000	0
Projektering	50.000	0
Aksel Møllers Have	300.000	25.000
Ansøgningspulje	115.000	0
Platanvej 7-9	150.000	15.000
Nyttehaverne	15.000	0
Hjørnet mellem Tesdorpsvej og Godthåbsvej	100.000	5.000
Nyelandsvej 30	120.000	10.000
Nyelandsvej 2C	120.000	10.000
Parkeringsplads på Howitzvej	75.000	10.000
Begrønning ved Forum Station	200.000	20.000

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Miljø- og Trafikudvalget

Historik

Indstilling 3. juni 2024, pkt. 83:

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,

at udvalget udvælger projekter som foreslået i sagen for 0,7 mio. kr.

Beslutning fra Miljø- og Trafikudvalget 2022-25, 3. juni 2024, pkt. 83:

Miljø- og Trafikudvalget besluttede at igangsætte to initiativer af udmøntningsforslagene, studentermedhjælper til gadehaverne og ansøgningspuljen til borgerdrevne initiativer. De øvrige forslag blev udsat efter drøftelse, idet udvalget bad om, at der blev udarbejdet et supplerende forslag om til begrønning af Forum Station.

Udvalget anmodede derudover forvaltningen om at skabe opmærksomhed om puljen til for borgerdrevne initiativer, hvor der tidligere har været interesse for begrønning af Nordens Plads og en grøn væg på Platanvej.

Indstilling 12. august 2024, pkt. 96:

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,
at udvalget udvælger projekter som foreslået i sagen for 0,7 mio. kr.

Beslutning fra Miljø- og Trafikudvalget 2022-25, 12. august 2024, pkt. 96:

Miljø- og Trafikudvalget udsatte sagen efter drøftelse. Forvaltningen blev bedt om redegøre for en hidtidige dialog med Metroselskabet omkring begrønning på Forum Metrostation.

Bilag

Bilag 1 - Tegning indretning Aksel Møllers Have

Bilag 2 - Muligheder for begrønning af Forum Metrostation

Punkt 127: Godkendelse af klimatilpasningsprojekt for Borgmester Godskesens Plads

04.00.00-P20-1-24

Resume

Klimatilpasningsprojektet i parken ved Borgmester Godskesens Plads skal forsinke regnvand og på den måde være med til at mindske oversvømmelser i området og belastningen af kloaksystemet i området ved Dalgas Boulevard. Udvalget får med denne sag forelagt et projektforslag til godkendelse.

Beslutning

Miljø- og Trafikudvalget besluttede

1. at sende det endelige projektforslag for klimatilpasningsprojektet på Borgmester Godskesens Plads i høring blandt naboerne, og
2. at godkende projektforslaget, såfremt høringen ikke medfører væsentlige indsigelser.

Indstilling

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,

at projektforslaget for klimatilpasningsprojektet på Borgmester Godskesens Plads godkendes.

Sagsfremstilling

Klimatilpasningsprojektet for Borgmester Godskesens Plads er et delprojekt i Frederiksberg Kommunes ambition om senest i 2036 at være klar til at håndtere de udfordringer med regnvand og skybrud, som klimaforandringerne forårsager.

Projektforslaget omhandler klimatilpasningsprojektet i parken ved Borgmester Godskesens Plads. Parken bruges i dag flittigt af områdets beboere, nærliggende skoler og institutioner, hvor især legepladsen bliver benyttet.

Klimatilpasningsløsningen i parken er indarbejdet med respekt for parkens nuværende funktioner og klassiske linjer. Brugsværdien forbedres med nye elementer, og parken gøres mere attraktiv med f.eks. nye opholdsmuligheder og supplerende beplantninger.

Klimatilpasningsdelen er indarbejdet i den østlige del af parken, hvor der i dag findes en hævet græsplæne. Løsningen består af underjordiske magasiner med et åbent bassin over, der i alt kan forsinke 700 m³ regnvand. Bassinet er på overfladen formet som en svag skrående plæne mod et dybdepunkt i den østlige ende af plænen, hvor plænen flades ud. Her laves en trappe, som kan bruges både som siddeelement eller en lille scene til f.eks. undervisning. Boldspil eller lignende kan stadig ske på parkens flade areal. På skråningerne etableres stauder og buske. I den østlige ende afgrænses plænen af en kant, der giver mulighed for ophold, og som også kan fungere som for eksempel bænke ved boldspil.

Der er i parkens vestlige del i dag rododendronbuske, træer og en flad plæne. Skulpturen "Dansen" er placeret på plænen. Arealet bliver ikke benyttet i samme omfang, da der ingen stiforbindelser eller indgange er. For at gøre arealet mere attraktivt foreslås en ny indgang med låge i den sydlige hæk, der afgrænser arealet til vejen. Fra lågen forbinder en sti resten af parken. Skulpturen "Dansen" flyttes, så borgere kan passere den på stien, og skulpturen dermed bliver en aktiv del af oplevelserne i parken. Bænkene er placeret, så borgere kan nyde skulpturen og beplantningen.

Rododendronbuskene bevares og suppleres med nye buske og træer. Derved forstærkes parkens grønne ramme, og der skærmes for indsyn til S-banen. I den nordvestlige del af parken fældes et træ, som er i dårlig forfatning. Træet vil blive erstattet af et nyt sundt træ. Projektforslaget kan ses i bilag 1. Detaljer og materialevalg kan ses i bilag 2.

I midten af parken findes en populær legeplads. Et stort egetræ danner et kronetag for legepladsen, og mod vest indrammes den af en labyrint af avnbøg. Her foretages der kun få ændringer såsom nye trampoliner og siddeelementer i kanten af legepladsen.

Der findes flere eksisterende træer og markante plantninger af hække i parken. Der er ifm. dette projekt udarbejdet et trænotat. Det træ, der ønskes fældet, har skader på rødder, stamme og krone, hvilket ses som store grensår og grene, der knækker af. Træet er markeret som nr. 8 i trænotatet, der er vedlagt som bilag 3.

Borgerinddragelse

Borgere er blevet inviteret til at komme med deres input. Tilbagemeldingerne kan ses i bilag 4.

Følgende aktiviteter er afholdt:

- Idé og informationsmøde den 17. maj 2023
- Plancher og spørgeskort i perioden 17. maj til 15. juni 2023
- Borgermøde med plancher af fire visualiseringer den 30. maj 2024.

Invitationer til møderne og status på projekterne i området er sendt ud til knap 1200 personer og foreninger i nærområdet.

Forvaltningen har i forbindelse med borgermøderne modtaget en række ideer, som er blevet indarbejdet i projektforslaget.

Ved begge møder var der en positiv stemning. Borgernes input omhandlede det grønne areal ved Carl Feilbergs Vej, hvor flere ønskede at få lågen fjernet og arealet åbnet, så det kunne bruges af flere. Der var også en del input i forhold til de trafikale forhold omkring Borgmester Godskesens Plads og specifikt tunnellen ved Glahns Allé (under S-banen). Denne krydsning forbedres ved at tydeliggøre, hvor gående og cykler skal færdes. Derudover er der også arbejdet med at forbedre den arkitektoniske kvalitet af arealet ved at plante et træ og forbedre belægning og indretning af pladsen.

I området ændres der ikke på den eksisterende bilparkering, da der ikke ændres på vejenes udformning. Input er forsøgt indarbejdet i projektforslaget, og de større trafikale input er givet videre til forvaltningens trafikplanlæggere.

Tidsplan

Anlægsfasen forventes at foregå fra primo 2025 til primo 2026. Anlægsarbejdet koordineres med anlægsarbejdet for klimatilpasningsprojektet på Hattensens Allé, Carl Feilbergs vej og Laurids Bings Allé jf. særskilte sager. Projekterne er ikke afhængige af hinanden, men er udarbejdet sammen, da de er placeret i det samme boligområde.

By-, Kultur- og Miljøområdets vurdering

By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer, at klimatilpasningsprojektet vil kunne mindske oversvømmelser i området ved Borgmester Godskesens Plads samt aflaste fælleskloakken i området – og derved understøtte kommunens indsats for at gøre Frederiksberg mere klimarobust. Derudover understøtter projektet en forbedring af parkarealet ved Borgmester Godskesens Plads ved at forbedre de eksisterende funktioner og optimere parken og dets rekreative funktioner.

Økonomi

Sagen i sig selv har ingen økonomiske konsekvenser. Midler til projektering og anlæg af klimatilpasningsprojektet Borgmester Godskesens Plads er tidligere bevilliget i forbindelse med godkendelsen af skybrudspakke 2023 (tiltrådt af Kommunalbestyrelsen på møde den 5. december 2022).

Det samlede projekt vurderes at koste 16,426 mio. kr. Heraf finansieres 12 kr. mio. kr. af takstfinansierede midler og 4,462 mio. kr. af skattefinansierede midler. Den hydrauliske drift kan holdes inden for det allerede afsatte budget, som finansieres af Frederiksberg Forsyning. Det er vurderet, at der vil være en afledt skattedrift på 70.000 kr. pr år. til drift og vedligehold af Borgmester Godskesens Plads og pladsen ved tunnelen under S-banen.

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Miljø- og Trafikudvalget

Bilag

Bilag 1 - Planer og snit

Bilag 2 - Beskrivelse af landskab

Bilag 3 - Trænotat

Bilag 4 - Indkommende idekort og mails

Punkt 128: Orientering om konservering af Georg Jakobsens freskoudsmykning og restaurering af kuppelsalen i Søndermark Krematorium

82.05.00-G01-1-22

Resume

I kuppelsalen på Søndermark Krematorium er der et stort freskomaleri, der er malet af Georg Jacobsen i 1938. Ny Carlsbergfondet har givet tilsagn om at afholde udgifterne til en konservering af freskerne samt til ny belysning og et nyt siddemøbel, der vil invitere til ophold og refleksion i rummet. Nationalmuseet vil forestå konserveringen. Frederiksberg Kommune har ansøgt på fondets opfordring. Forvaltningen ser meget positivt på Ny Carlsbergfondets interesse for vedligeholdelsen af freskomaleriet. Ny Carlsbergfondet og Frederiksberg Kommune vil i samarbejde formidle viden om freskoudsmykningen. Sagen forelægges til udvalgets orientering, da sagen hverken har økonomiske eller bevillingsmæssige konsekvenser for Frederiksberg Kommune.

Beslutning

Miljø- og Trafikudvalget tog orienteringen til efterretning.

Indstilling

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,

at orienteringen om konservering af Georg Jakobsens freskoudsmykning og restaurering af kuppelsalen i Søndermark Krematorium tages til efterretning

Sagsfremstilling

Indgangsrummet på Søndermark Krematorium har form som en stor kuppelsal. Kuppelsalen fungerer i dag som gennemgang for pårørende til krematoriet ved aflevering og afhentning af urner. På de fire vægge i kuppelsalen er der et stort freskomaleri malet af Georg Jacobsen i 1938 (rum og maleri er gengivet i bilag 1).

Nationalmuseet og Ny Carlsbergfondet har kontaktet Frederiksberg Kommune, da de har en stor interesse i at renovere freskomaleriet og gøre det mere synligt for offentligheden. Forvaltningen har derfor været i dialog med Nationalmuseet, der vil forestå konserveringen. Nationalmuseet har også tidligere konserveret freskoudsmykningen, der nu igen trænger til at blive konserveret.

Samtidig har Ny Carlsbergfondet foreslået Frederiksberg Kommune at søge midler til konservering af freskerne hos fondet. Ny Carlsbergfondet finansierede i sin tid en del af udgifterne til at få skabt freskoudsmykningen.

Frederiksberg Kommune ser meget positivt på Ny Carlsbergfondet og Nationalmuseets interesse for at konservere freskoudsmykningen og restaurere rummet, da maleriet bidrager til en særlig oplevelse, når man som sørgende eller besøgende kommer til krematoriet. Samtidig er freskomaleriet bemærkelsesværdigt i sin størrelse på 60 meter og fire vægge. Freskoerne forestiller menneskelivet ved årstidernes skiften.

Det bemærkes, at kunstinteresserede også besøger kuppelsalen for at se freskoerne og krematoriebygningen.

Frederiksberg Kommune har i samarbejde med Ny Carlsbergfondet og Nationalmuseet lavet en plan for at restaurere rummet i forbindelse med konserveringen af freskomaleriet, så kuppelsalen i højere grad kommer til at indbyde til refleksion og fordybelse og ikke kun fungerer som et gennemgangsrum. Herudover har Ny Carlsbergfondet været indstillet på finansiering af renovering af belysning og til et antal siddemøbler.

Forvaltningen har derfor ansøgt Ny Carlsbergfondet om, at fondet afholder udgifterne til konservering af freskoudsmykningen, ny belysning og et siddemøbel til rummet. Ny Carlsbergfondet har givet tilsagn til dette.

Frederiksberg Kommune skal forestå reparationer og maling af indersiden af udgangsdøren, malerarbejde og reparation i kuplen, så rummet fremstår opdateret, pænt og sammenhængende.

Finansiering

Der skal ikke peges på finansiering eller afsættes bevilling til konservering af freskoudsmykningen og restaureringen af kuppelsalen, da Ny Carlsbergfondet afregner økonomien mellem de udførende parter, herunder Nationalmuseet, møbeldesigner og lysdesigner. Det arbejde, som Frederiksberg Kommune skal forestå i forbindelse med restaureringen af

kuppelsalen, kan finansieres af den eksisterende drift på kirkegårdsområdet, da det ville skulle have været udført alligevel som en del af den løbende reovering.

Tidsplan

Der er lagt en plan for arbejdet - det indledende arbejde er igangsat, som skal gå forud for konserveringsarbejdet. Selve konserveringen af freskoudsmykningen forventes at blive igangsat i januar 2025 og tage to måneder.

Indvielse og formidling

Der samarbejdes med Ny Carlsbergfondet om udførelse af skriftlig information om freskoudsmykningen, der kan sættes op i rummet. Det kan være i form af en tavle, foldere eller lignende.

Der vil også blive afholdt et borgerarrangement i kuppelsalen under arbejdsprocessen, hvor en repræsentant fra Nationalmuseet og Ny Carlsbergfondet vil fortælle om freskoen, kunstneren og konserveringsarbejdet. Her er udvalgets medlemmer naturligvis velkomne. Der vil blive udarbejdet et meddelelsespunkt om tidspunkt.

Når konserveringen og restaureringen af rummet er færdigt, vil der blive afholdt en indvielse. Her vil Miljø- og Trafikudvalget blive inviteret, og der vil blive udsendt en pressemeddelelse om indvielsen.

By-, Kultur- og Miljøområdet vurdering

By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer, at en konservering af freskoerne samt opsætning af ny belysning og sidde møbel vil skabe en kuppelsal, der inviterer til refleksion og fordybelse for både kunstinteresserede og for pårørende i sorg. Forvaltningen ser derfor meget positivt på, at kuppelsalen renoveres og freskerne konserveres, så rummet fremstår indbydende for besøgende i krematoriet.

Økonomi

Frederiksberg Kommune afholder udgifter til reparationer og malerarbejde i den eksisterende drift på kirkegårdsområdet. Ny Carlsbergfondet afholder økonomi med de udførende parter uden at det omfatter økonomiske transaktioner for kommunen. Der skal derfor ikke peges på finansiering eller afsættelse bevilling i forbindelse med sagen.

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Miljø- og Trafikudvalget

Bilag

Bilag 1 - Billede af freskoudsmykning og kuppelsal, Søndermark Krematorium

Punkt 129: Beslutning om plantning af træer på Bogøvej

05.01.15-G01-19-24

Resume

Der er i klimapuljen vedtaget at plante træer på Bogøvej. Det fremgår af Kommunalbestyrelsens beslutning om klimapuljen (af april 2024), at bevillingen til plantning af træer overgår til Miljø- og Trafikudvalget, som vil få forelagt en sag med projektering. I denne sag skitseres projektet, hvor der foreslås plantet fire egetræer på Bogøvej for at give vejen samme grønne udtryk, som de øvrige veje i området. Sagen forelægges til udvalgets beslutning.

Beslutning

Miljø- og Trafikudvalget godkendte, at der plantes fire egetræer på Bogøvej.

Indstilling

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,

at plantning af fire egetræer på Bogøvej for at begrønne vejen yderligere godkendes.

Sagsfremstilling

I disponeringen af klimapuljen 2024 vedtog Kommunalbestyrelsen den 29. april 2024 at afsætte 0,2 mio. kr. til at plante træer på Bogøvej. Det fremgår af beslutningen om klimapuljen, at bevillingen til plantning af træer overgår til Miljø- og Trafikudvalget, som vil få forelagt en sag med projektering.

Der foreslås plantet fire egetræer på Bogøvej.

På Bogøvej er der på nuværende tidspunkt kun to vejtræer, som står tæt på Godthåbsvej. Med disponeringen af klimapuljen kan disse to træer blive suppleret med yderligere fire træer, som forsøges placeres ud for nr. 3 og nr. 4 og ud imod Holger Danskes Vej. Placeringerne er afhængige af, at der ikke findes ikke-registrerede kabler i jorden. De foreløbige undersøgelser har ikke vist nogle jordkabler under belægningen.

I forbindelse med plantningen af træerne vil der blive nedlagt to parkeringspladser ud for nr. 3 og 4. I forbindelse med behandlingen af klimapuljen blev der godkendt nedlæggelse af fire parkeringspladser i forbindelse med plantning af vejtræerne.

Med plantning af de fire ekstra træer vil Bogøvej få et betydeligere grønnere udtryk og komme til at ligne de øvrige veje, der løber imellem Godthåbsvej og Holger Danskes vej.

By-, Kultur- og Miljøområdets vurdering

By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer, at plantning af fire nye egetræer på Bogøvej vil give vejen et betydeligt grønnere udtryk og give Bogøvej samme udtryk som de øvrige veje i området.

Økonomi

Sagen har ingen økonomiske konsekvenser, idet midlerne er bevilget gennem disponering af klimapulje, som Kommunalbestyrelsen vedtog den 29. april 2024.

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Miljø- og Trafikudvalget

Punkt 130: Beslutning om etablering af Miyawakiskov ved Søndre Fasanvej 34

04.00.00-G01-43-23

Resume

I disponeringen af Klimapuljen blev det vedtaget af Kommunalbestyrelsen den 29. april 2024 at etablere en Miyawakiskov ved Søndre Fasanvej 34. Forvaltningen vil plante efter grundtankerne i metoden og tilpasse dette for at skabe bedst mulige vilkår for biodiversiteten og bynaturesoplevelser. Sagen forelægges til udvalgets godkendelse.

Beslutning

Miljø- og Trafikudvalget udsatte sagen, idet udvalget anmodede forvaltningen om at undersøge, hvorvidt skoven kan samles yderligere og gøres større samt beplantes alene med hjemmehørende arter.

Indstilling

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,

at forslag til Miyawakiskov ved Søndre Fasanvej 34 godkendes

Sagsfremstilling

Miljø- og Trafikudvalget udsatte på mødet den 16. september 2024 sagen, idet udvalget anmodede forvaltningen om at undersøge, hvorvidt skoven kan samles yderligere og gøres større samt beplantes alene med hjemmehørende arter.

Det er muligt at udvide skovområdet med 40 m², så skoven i alt bliver 100 m². Det vil betyde, at der skal flyttes yderligere to nyttehaer. Tilpasningen er vist i det vedhæftede bilag 3. Det er endvidere muligt at beplante skoven udelukkende med hjemmehørende arter. Udvidelsen af skovarealet vil betyde, at der skal sættes flere midler af til projektet. Da det ikke koster væsentlige mere at medtage et yderligere areal, vil forvaltningen finde de resterende midler hertil i driftsmidler til parkreovering. Forvaltningen anbefaler ikke at skoven samles yderligere hhv. ved en fjernelse af stien. Skoven foreslås således fortsat opdelt i to felter på hver 50 m² med en mindre grussti imellem. Begrundelsen herfor fremgår nedenfor.

Stien gennem skoven skal sikre, at beplantningen ikke føles utryk for de borgere, der færdes i skoven og i området. Endvidere skal stien være med til at gøre skoven til et aktiv for området ved at invitere borgerne ind i skoven. Af hensyn til trygheden i området foreslås der derfor en beplantning af skoven, som det er muligt at se i gennem, således at byrummet ikke bliver for aflukket.

Det er forvaltningens vurdering, at det ikke vil få konsekvenser for dyrelivet, at der føres en sti gennem byskoven. Det skyldes især, at der er tale om en smal grussti, som ikke vil udgøre en større passagemæssig hindring for dyrelivet, da det forventes, at der primært vil ses insekter, fugle og mindre pattedyr. Det bemærkes i øvrigt, at hegnet omkring skoven udformes således, at det ikke bliver en barriere for dyrelivet. Forvaltningen foreslår desuden, at byskoven suppleres med fuglebad med sten i, hvor dyr kan finde vand i tørre perioder.

By-, Kultur- og Miljøområdets vurdering

By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer, at en større skov vil bidrage til mere biodiversitet og begrønning af området. Det er samtidig vurderingen, at stien gennem skoven vil bidrage til tryghed og formidling for beboere og besøgende og ikke have betydelige konsekvenser for dyrelivet. Det er muligt at finde finansiering til en større skov end der er afsat midler til i klimaplanen i driften på de grønne områder, idet skoven vil tale ind i de eksisterende initiativer på bynatur- og biodiversitetsområdet.

Tidligere sagsfremstilling (den 16. september 2024)

I disponeringen af Klimapuljen, der blev vedtaget af Kommunalbestyrelsen den 29. april 2024, blev det vedtaget at etablere en Miyawakiskov ved Søndre Fasanvej 34. Der er afsat 30.000 kr. hertil.

Forvaltningen foreslår, at Miyawakiskoven anlægges som vist i bilag 1 i området langs Søndre Fasanvej ind mod Solbjerg Parkkirkegård. Den foreslåede ellipseform er genbrug af et motiv fra Solbjerg Parkkirkegård, hvor der findes en række ellipsehaer.

Ved at lade en sti gå igennem skoven, skabes der mulighed for at opleve skoven tæt på, fremfor at den forbliver lukket og mørk og kun kan opleves udefra. Ved at invitere borgerne ind gennem skoven, bidrager skoven både til mere bynatur og til formidlingsformål for f. eks. skoler.

Skoven vil øge biofaktoren på arealet, da området går fra at være en græsplæne med biofaktor på 0,5 til at være et rigt, grønt område med en biofaktor på 2,0, når træerne er vokset helt op om 10-15 år.

Flytning af nyttehaver

Den foreslåede placering forudsætter, at to af de i alt 20 nyttehaver i området flyttes til en ny placering syd for skoven. Nyttelhaverne kan flyttes efter høstsæsonen, hvorved planterne ikke bør tage skade.

Den foreslåede Miyawakiskov er tilpasset danske erfaringer

Der er inden for kortere tid blevet plantet Miyawakiskove i København og Favrskov efter den metode, som beskrives af japanerne bag Miyawakimetoden er efterfølgende blevet mødt af kritik af førende eksperter i Danmark, jf. bilag 2.

Forslaget er derfor blevet tilpasset den nye viden på området og faglige bidrag til metoden. I stedet for at anlægge skoven med et ensidigt mål om hurtig tilvækst, sigter forslaget mod at etablere en lømmeskov (mindre skov), der kan bidrage med nye naturoplevelser samtidigt med, at der etableres flere forskellige levesteder. Forvaltningen vil følge skovens udvikling og løbende evaluere denne type beplantnings fordele og udfordringer.

Miyawakiskoven etableres som en lagdelt skov, som metoden foreskriver. Det foreslås, at det primært bliver ved beplantning af hjemmehørende arter. Plantning af skov vil naturligt binde CO₂ i træerne. Ved at plante hjemmehørende, varieret og lyst vil biodiversiteten øges. Det er imidlertid ikke forvaltningens og mange andre biologers erfaring, at det kan ske i den skala, det lovedes af manden bag Miyawakimetoden.

Plantning af en tilpasset Miyawakiskov spiller godt sammen med bynatur- og biodiversitetsarbejdet i kommunen og kan fungere til at inspirere andre til lignende projekter og til at gøre opmærksom på behovet for indsatser for biodiversitet, både lokalt, nationalt og globalt.

By-, Kultur- og Miljøområdets vurdering

By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer, at plantning af en justeret Miyawakiskov, der tager højde for danske erfaringer og kontekst, vil være et bidrag til et grønnere Frederiksberg. Plantning af træer vil binde CO₂, og den justerede metode med mere lys og en variation af hjemmehørende arter vil også gavne biodiversiteten, omend det må forventes, at resultaterne ikke kan leve op til det, der lovedes i Miyawakimetoden.

Økonomi

Der er ingen økonomiske konsekvenser af sagen, idet midlerne er bevilget i forbindelse med disponering af klimapuljen, som blev vedtaget af Kommunalbestyrelsen den 29. april 2024.

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Miljø- og Trafikudvalget

Bilag

Bilag 1 - Miyawaki skov - kort med placering

Bilag 2 - Erfaringer mm. med Miyawakiskovsmetode